

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 2015

680/2015

Laki

rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 22 päivänä toukokuuta 2015

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain (1015/2005) 7, 8, 10—12, 12 a, 12 b, 14, 16, 20, 23 ja 24 §, sellaisina kuin niistä ovat 7, 8, 11 ja 23 § laissa 1563/2009, 12, 12 a ja 12 b § laissa 966/2010 sekä 14 ja 20 § osaksi laissa 1563/2009, sekä *lisätään* lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

7 §

Palvelujen järjestämisvelvollisuus

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on velvollinen järjestämään sovittelutoiminnan siten, että palvelua on saatavissa asianmukaisesti toteutettuna koko maassa.

7 a §

Palvelujen järjestämisen valvonta

Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto valvoo sovittelupalvelujen järjestämistä.

8 §

Palvelujen tuottaminen

Palvelut voidaan tuottaa siten, että Terveiden ja hyvinvoinnin laitos tekee:

1) kunnan kanssa kuntalain (410/2015) 7 §:n 2 momentissa tarkoitetun toimeksiantosopimuksen, jolla kunta sitoutuu huolehtimaan palvelun tuottamisesta omalla alueel-

laan tai sen lisäksi muidenkin kuntien tai niiden osien alueella siten kuin tämän lain 9 §:n mukaan sovitaan; tai

2) muun julkisen tai yksityisen palveluntuottajan kanssa sopimuksen, jolla palveluntuottaja sitoutuu huolehtimaan palvelun tuottamisesta 9 §:n mukaisesti sovitulla alueella.

Jollei palveluja saada jollakin alueella tuetuksi 1 momentin mukaisesti, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee tuottaa alueen palvelut palkkaamansa henkilöstön avulla tai muulla sopivaksi katsomallaan tavalla.

10 §

Sovittelutoimintaan osallistuvilta henkilöiltä vaadittava kelpoisuus

Sovittelutoiminnan vastuhenkilöllä ja sovittelun ohjaajalla tulee olla tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto. Erityisestä syystä tehtävään voidaan ottaa muukin henkilö, jolla on hyvä perehtyneisyys sovittelutoimintaan sekä sen suunnitteluun ja ohjaamiseen. Sovittelijana voi toimia henkilö, joka on suorittanut sovittelutoimintaan perehdyttävän koulu-

tusjakson ja jolla muutoin on sellainen koulutus, taito ja kokemus, jota tehtävän asianmukainen hoitaminen edellyttää, ja joka on muutoin tehtävään soveltuva. Henkilön ottamisesta sovittelijaksi sekä sovittelijan vapauttamisesta tehtävistään päättää sovittelutoiminnan vastuhenkilö.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kelpoisuusvaatimuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Täydennyskoulutuksen järjestäminen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee huolehtia sovittelutoimintaan osallistuvilla henkilöillä tarkoitettuna täydennyskoulutuksen järjestämisestä valtakunnallisesti ja alueellisesti.

12 §

Valtion varoista maksettava korvaus

Sovittelutoiminnan järjestämisestä aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista. Valtion varoista maksettavan korvauksen yhteismäärä vahvistetaan vuosittain sellaiseksi, että se vastaa niitä kustannuksia, joiden arvioidaan keskimäärin aiheutuvan sovittelutoimistojen ylläpitämisestä, palvelujen asianmukaisesta tuottamisesta sekä sovittelutoimintaan osallistuvilla henkilöillä tarkoitettua koulutuksesta.

Korvauksen yhteismäärä maksetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle käytettäväksi 1 momentissa tarkoitettuihin kustannuksiin.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos maksaa korvauksen ennakkona 8 §:n 1 momentissa tarkoitetuille palveluntuottajille. Jaon perusteena ovat palveluntuottajien toimialueiden asukasluku, pinta-ala ja rikollisuustilanne varainhoitovuotta edeltänyttä vuotta edeltäneen vuoden lopussa. Asukaslukuna käytetään väestötietojärjestelmän vuositilastoa, pinta-alueena Maanmittauslaitoksen vuositilastoa maa-alueen ja makean veden alueen pinta-alasta ja rikollisuuslukuna Tilastokeskuksen vuositilastoa poliisin tietoon tulleista rikos-

laissa (39/1889) rangaistaviksi säädettyistä rikoksista. Varainhoitovuodella tarkoitetaan tässä laissa sitä kalenterivuotta, jolle korvaus on myönnetty. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vahvistaa päätöksellään palveluntuottajan lopullisen korvauksen, joka on enintään sovittelutoiminnan järjestämisestä aiheutuneiden todellisten kustannusten suuruinen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 3 momentissa tarkoitettua korvauksen määräytymisestä sekä korvauksen maksamisesta Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle 8 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa.

12 a §

Kustannuksia koskevan selvityksen antaminen sekä valtion varoista maksetun korvauksen palautus ja uudelleen jakaminen

Palveluntuottaja antaa vuosittain Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle edeltänyttä varainhoitovuotta koskevan selvityksen sovittelutoiminnan järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista sekä palauttaa käyttämättä jääneen osan 12 §:n 3 momentissa tarkoitettua korvauksesta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voi jakaa palautunutta määrärahaa sellaisille palveluntuottajille, joiden saama korvaus on ollut aiheutuneisiin kustannuksiin nähden liian pieni. Palautuneesta määrärahasta ja sen uudelleenjaetusta osuudesta toimitetaan tieto sosiaali- ja terveysministeriöön.

Tarkempia säännöksiä kustannuksia koskevan selvityksen sisällöstä ja antamisesta, korvauksen palauttamisesta ja uudelleen jakamisesta sekä 2 momentissa tarkoitettujen tietojen toimittamisesta sosiaali- ja terveysministeriöön voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

12 b §

Valtionavustuslain soveltaminen

Edellä 12 §:n 3 momentissa tarkoitettuun korvaukseen sovelletaan, mitä säädetään valtionavustuslain (688/2001):

1) 14 §:ssä valtionavustuksen saajan tiedonantovelvollisuudesta;

2) 15 §:ssä valtionapuviranomaisen valvontatehtävästä;

3) 16 §:ssä valtionapuviranomaisen sekä tämän valtuuttaman tai tätä avustavan tarkastusoikeudesta sekä tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä ja virkavastuusta;

4) 17 §:ssä tarkastuksen suorittamisesta sekä valtionavustuksen saajan velvollisuudesta avustaa;

5) 18 §:ssä valtionapuviranomaisen oikeudesta saada virka-apua;

6) 20 §:ssä valtionavustuksen palauttamisesta;

7) 21 §:ssä velvollisuudesta valtionavustuksen takaisinperintään;

8) 22 §:ssä valtionavustuksen harkinnanvaraisesta takaisinperinnästä;

9) 25 §:ssä valtionavustuksen viivästyskoroista;

10) 28 §:ssä valtionavustuksen takaisinperinnän määräajasta;

11) 29 §:n 1 momentissa valtionavustuksen maksatuksen raukeamisesta;

12) 30 §:ssä palautettavan tai takaisin perittävän valtionavustuksen kuittauksesta;

13) 31 §:ssä valtionapuviranomaisen oikeudesta saada tietoja toiselta viranomaiselta;

14) 32 §:ssä tietojen luovuttamisesta;

15) 34 §:ssä muutoksenhausta valtionapua koskevassa asiassa.

Edellä 1 momentissa viitatuissa säännöksissä tarkoitettuna valtionavustuksen saajana pidetään tässä laissa palveluntuottajaa ja valtionapuviranomaisena Terveiden ja hyvinvoinnin laitosta.

14 §

Sovittelupaikka

Sovittelua koskeva aloite otetaan käsiteltäväksi sellaisessa sovittelutoimistossa, jonka alueella joku osapuolista asuu ja jossa sovittelu voi heidän olosuhteensa huomioon ottaen tapahtua joustavasti. Aloite voidaan ottaa käsiteltäväksi myös siinä toimistossa, jonka toimialueella rikos on tapahtunut.

Osapuoli voi aina tehdä sovittelua koskevan aloitteen sille sovittelutoimistolle, jonka toimialueella hän asuu. Jollei aloitteen vastaanottanut sovittelutoimisto ota aloitetta käsiteltäväkseen, sen tulee viipymättä siirtää

asia sellaiselle toimistolle, jolle se katsoo aloitteen käsittelemisen soveltuvan 1 momentin perusteella.

Jollei sovittelutoimistojen välillä päästä yksimielisyyteen siitä, mikä 1 momentissa tarkoitetuista toimistoista ottaa sovittelua koskevan aloitteen käsiteltäväkseen, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos määrää, mikä sovittelutoimisto käsittelee aloitteen.

16 §

Sovittelumenettelyyn liittyvät sovittelutoimiston tehtävät

Kun sovittelutoimisto on ottanut asian soviteltavakseen, sen tulee:

1) nimetä asiaa sovitteluun sellainen sovittelija, joka soveltuu tehtävään kokemuksensa ja henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella eikä ole esteellinen hallintolaissa (434/2003) tarkoitetulla tavalla;

2) hankkia sovittelua varten tarvittavat asiakirjat osapuolten suostumuksella poliisi- tai syyttäväviranomaiselta, tuomioistuimelta taikka muilta tahoilta;

3) huolehtia tulkin tai kääntäjän hankkimisesta, jos osapuoli ei hallitse sovittelussa käytettävää kieltä taikka ei aisti- tai puhevian tai muun syyn vuoksi voi ymmärtää sovittelussa käytävää keskustelua tai tulla ymmärretyksi siinä;

4) sovittelun päätyttyä toimittaa salassapitoa koskevien säännösten estämättä tieto sovittelun kulusta ja lopputuloksesta sovittelualoitteen tehneelle viranomaiselle tai muulle viranomaiselle, jossa sovittelua koskevan asian tiedetään olevan vireillä.

20 §

Salassapito ja vaitiolovelvollisuus

Sovittelijan tai sovittelutoimiston hallussa olevien asiakirjojen julkisuudesta sekä sovittelutoimiston henkilöstön ja muun sovitteluasioiden käsittelyyn osallistuvan henkilön vaitiolovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:ssä sää-

detään, sovittelutoimisto päättää tiedon antamisesta sovitteluun liittyvästä asiakirjasta, joka on sovittelijan tai sovittelutoimiston hallussa. Sovittelutoimiston oikeudesta antaa Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselle tieto salassa pidettävästä asiakirjasta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:ssä säädetään.

Sovittelutoimistossa tässä pykälässä tarkoitettuista asioista päättää sovittelutoiminnan vastuhenkilö. Muutoksenhausta tällaiseen päätökseen on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 33 §:ssä säädetään.

23 §

Muutoksenhaku

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen ja sovittelutoimiston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäytölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea

Helsingissä 22 päivänä toukokuuta 2015

muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

24 §

Sovittelutoimiston ilmoittamisvelvollisuus

Sovittelutoimiston on viipymättä ilmoitettava sovittelualoitteen tehneelle viranomaiselle tai muulle viranomaiselle, jossa sovittelu koskevan asian tiedetään olevan vireillä, päätöksestään, jolla se on kieltäytynyt ottamasta asiaa soviteltavakseen tai keskeyttänyt sovittelun.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos tulee tämän lain voimaan tullessa tässä laissa tarkoitettujen palvelun tuottamista koskevan sopimuksen osapuoleksi aluehallintoviraston sijaan, ellei palveluntuottaja irtisano sopimusta sopimuskumppania koskevan muutoksen vuoksi. Irtisanominen on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen tämän lain voimaantuloa.

Tasavallan Presidentti
SAULI NIINISTÖ

Maa- ja metsätalousministeri *Petteri Orpo*